

gemeente
Zoetermeer

Zoetermeer aardgasvrij?

[Doemee.zoetermeer.nl/
zoetermeeraardgasvrij](https://doemee.zoetermeer.nl/zoetermeeraardgasvrij)

Participatieverslag Transitievisie Warmte

17 juni 2021

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Doelen van de participatie-activiteiten in dit kader	3
3	Werkwijze en aanpak participatie	4
3.1	De afstemgroep.....	4
3.2	De enquête	5
3.3	De stadsgesprekken	5
3.4	Vraag en antwoord: Q&A.....	6
4	De resultaten van de enquête en de stadsgesprekken	7
4.1	Mening over aardgasvrij wonen	7
4.2	Mening over de doelstellingen voor een aardgasvrije toekomst.....	9
4.3	Belangrijkste zorgen rond aardgasvrij wonen	9
4.4	Vragen en opmerkingen over techniek	10
4.5	Vragen over het proces	10
4.6	Wanneer is aardgasvrij wonen acceptabel?	11
4.7	Conclusies	11
4.8	Publicatie van uitkomsten van enquête en stadsgesprekken	11
5	Hoe nemen we de uitkomsten mee in de Warmtevisie?	12

1 Inleiding

Via dit verslag informeren we u over de participatie-activiteiten die de gemeente Zoetermeer heeft ondernomen om haar inwoners te betrekken bij het onderwerp ‘Zoetermeer aardgasvrij’, in het bijzonder de totstandkoming van de Transitievisie Warmte (in dit stuk verder Warmtevisie genoemd), gericht op het aardgasvrij maken van woningen in Zoetermeer, tussen nu en 2050. De eerste versie van de Warmtevisie moet dit najaar gereed zijn.

In dit verslag gaan we uitgebreid in op:

- de doelen van participatie in het kader Warmtevisie (hoofdstuk 2);
- onze werkwijze (hoofdstuk 3);
- de resultaten van de enquête en de stadsgesprekken (hoofdstuk 4);
- het meenemen van resultaten in visie- en planvorming (hoofdstuk 5).

2 Doelen van de participatie in het kader van de Warmtevisie

Met participatie in het kader van de Warmtevisie bedoelen we, dat we Zoetermeerse inwoners en bedrijven betrekken, informeren én consulteren tijdens de ontwikkeling van de visie. Het gaat hierbij om de inwoners, belangenorganisaties en bedrijven in Zoetermeer. In een later stadium, als het gaat om de vormgeving van concrete Wijkuitvoeringsplannen, zal het niveau van participatie waarschijnlijk worden verlegd naar dat van (actief betrokken) co-creatie.

Voor de gemiddelde inwoner en de gemiddelde ondernemer in Zoetermeer (de glastuinders buiten beschouwing gelaten) is, net zoals in de rest van Nederland, het van gedachten wisselen over de energietransitie geen dagelijkse kost. Het uitgangspunt voor het dialoog en contact met inwoners is accepteren dat iedereen in een eigen ‘bubble’ leeft, met eigen zorgen, ideeën, doelen en idealen. Deze hebben niet per se allemaal iets te maken hebben met het aardgasvrij maken van Zoetermeerse wijken en woningen. We verwachten van inwoners dan ook geen direct commitment. Wel verwachten we dat er een zekere nieuwsgierigheid leeft naar wat er in zijn of haar leefomgeving te gebeuren staat en dat actieve dialoog en uitwisseling met inwoners ervoor zorgt dat we met meer weet van elkaars leefwereld, zorgen en idealen de aardgasvrije toekomst tegemoet gaan.

Het doel van de participatie is daarbij drieledig:

1. Ons eerste beoogde resultaat is nieuwsgierigheid en betrokkenheid te wekken van veel verschillende inwoners en bedrijven uit alle wijken en buurten van de gemeente, liefst van verschillende leeftijden, leefsituaties, achtergronden en inkomenscategorieën.
2. Ten tweede willen we in gesprek met deze inwoners en bedrijven over het ‘hoe’ van de energietransitie (en Warmtevisie), waarbij we er overigens van uit zijn gegaan dat veel mensen het nut ervan bevragen. De discussie kon dan ook gaan over de Warmtevisie in het algemeen en in de hele gemeente, maar zich ook toespitsen op wat dat betekent voor de eigen buurt. Door in gesprek te gaan en vooral door veel te luisteren, leren we wat er speelt in de verschillende buurten, hoe inwoners en bedrijven denken over het aardgasvrij maken van woningen en gebouwen en welke vragen, ideeën en zorgen er leven.
3. Tot slot nemen we de opbrengsten en resultaten van gesprekken en enquêtes mee in de verdere vormgeving van de Warmtevisie en de plannen per wijk in Zoetermeer. Hierbij spelen vragen zoals; waar moet de gemeente rekening mee houden, welke kenmerken van buurten zijn

langsgekomen, welke zorgen leven er, welke actuele problemen en/of plannen spelen er in een buurt? Welke inwonersinitiatieven zijn er in de gemeente/de buurten die op de een of andere manier in relatie staan tot de Warmtevisie?

Ook al is lang niet iedereen gehoord, door de realisatie van deze doelen kan er een Warmtevisie worden geschreven, waarin de 'stem van de stad' mee is genomen en waarin inwoners zich kunnen herkennen.

Participatie in tijden van corona

Omdat het hele participatieproces in Corona tijd heeft plaatsgevonden, zijn enquêtes digitaal gehouden, is de afstemgroep digitaal bijeengekomen en zijn ook de drie stadsgesprekken digitaal georganiseerd, in samenwerking met CE Delft en Bureau de Burgemeesters.

3 Werkwijze

Onze doelen bereiken we door:

- Informeren en betrekken van inwoners via heldere, aansprekende en actiegerichte informatie. Dat doen we via diverse kanalen, met als spin in en op het web de projectpagina Warmtevisie via doemee.zoetermeer.nl.
- Ontmoeten en consulteren van inwoners. Dat doen we via een web enquête, panelvragen en (digitale) stadsgesprekken.
- Zorgen voor bekendheid en zichtbaarheid van het onderwerp 'Zoetermeer Aardgasvrij' in de stad om nieuwsgierigheid en betrokkenheid in de stad te genereren en voeden in meest brede zin. Dit doen we via actieve, doel- en doelgroepgerichte communicatie, parallel aan het projectproces voor de Transitievisie Warmte.
- Er zullen ook na dit eerste participatietraject en het opleveren van de eerste visieversie nog meer communicatie- en contactmomenten volgen, gericht op de wijkplannen en de feitelijke aanpak.

Hieronder beschrijven we wat we hebben gedaan.

3.1 De afstemgroep

De afstemgroep Zoetermeer aardgasvrij is een collectief van eigenaar/bewoners, maatschappelijke organisaties, het Energieloket en de gemeente, met als doel ook hier op inhoud kennis en inzichten uit te wisselen die meegenomen kunnen worden bij ontwikkelen en opstellen van de Warmtevisie. De afstemgroep bestaat uit (afgevaardigden van) lokale inwonersinitiatieven uit verschillende wijken en buurten, maatschappelijke organisaties, het Energieloket en de gemeente. Daarmee bestaat de groep uit partijen die op eigen initiatief eerste stappen willen zetten, of hebben gezet, richting een aardgasvrij Zoetermeer.

Het is geen gemeentelijk adviesorgaan, maar een platform waar in vertrouwelijkheid samen gezocht wordt naar antwoorden op de bestaande en toekomstige vragen van eigenaar-inwoners bij de energietransitie.

Het doel van de afstemgroep in het kader van de Warmtevisie is om afstemming te zoeken over het (te maken) stappenplan in de warmte visie en de uitvoering, waarbij kennis en ervaringen worden gedeeld. Tijdens de totstandkoming van de Transitievisie Warmte is eerder al tweemaal overleg met

de afstemgroep geweest over het proces, de participatiestrategie en volgt binnenkort weer overleg, over de uitkomsten van het participatietraject en de verdere visievorming.

3.2 De enquête

Onder de titel 'Zoetermeer aardgasvrij' zijn inwoners uitgenodigd om deel te nemen aan de web enquête, die in april is gehouden en aan de drie stadsgesprekken die op 26 mei (2x) en 2 juni hebben plaatsgevonden. Communicatie hierbij is ingezet via alle gangbare communicatiekanalen van de gemeente, inclusief een social media campagne. De webenquête is in nauwe samenwerking met team Onderzoek en Statistiek samengesteld.

De enquête en de bijbehorende communicatie heeft een reactie van in totaal zo'n 1100 respondenten opgeleverd. Ca. 90 % daarvan is eigenaar/bewoner, ca. 10 % is huurder. De verhouding koop/huur in Zoetermeer is in werkelijkheid 55% koop en 45% huur. Het relatief grote aantal eigenaar/bewoners maakt duidelijk dat vooral zij willen weten wat er gaat gebeuren. Huurders wachten (zo is het vermoeden) meer af wat de gemeente en/of de verhuurder zal gaan doen. Er zijn veel open reacties en aanvullingen toegevoegd aan de enquête, die allemaal terug te lezen zijn in het tweede deel van bijlage 1, het onderzoeksverslag.

In juni krijgt het stadspanel van Zoetermeer een korte vervolgenquête met aanvullende en verdiepende vragen, gericht op extra inhoudelijke opbrengst die wij kunnen meenemen en/of toepassen in het vervolgtraject.

3.3 De stadsgesprekken

Het doel van de stadsgesprekken was het enerzijds om mensen kennis te laten maken met het waarom, wat, hoe en wanneer van de Transitievisie Warmte. Dat is tijdens de stadsgesprekken gebeurt via interviews met wethouder Robin Paalvast, CE Delft adviseur Jasper Schilling en programmamanager Duurzaam en Groen Peter Verheggen. Daarnaast was het ook hier de bedoeling betrokkenheid te genereren en verbinding te leggen met de stad, waarbij de deelnemers ruim de tijd kregen om vragen te stellen. Alle stadsgesprekken zijn opgenomen en op later datum zowel op aanvraag (als publiek) terug te zien en te luisteren.

Voor de drie digitale stadsgesprekken zijn alle bewoners van Zoetermeer via de gangbare communicatiekanalen van de gemeente uitgenodigd. Helaas was de opkomst steeds tamelijk gering:

- Op 26 mei aan het begin van de avond voor resp. Buytenwegh-De Leyens, Seghwaert en Noordhove (met 52 aanmeldingen en 29 aanwezigen)
- Later op dezelfde avond voor de wijken Rokkeveen en Oosterheem (met 47 aanmeldingen en 30 aanwezigen)
- Op 2 juni hebben we nog een digitaal gesprek georganiseerd voor de wijken Meerzicht, Dorp, Palenstein, Driemanspolder en Binnenstad (met 56 aanmeldingen en 23 aanwezigen).

Een reden waarom de animo voor deelname aan de stadsgesprekken zo klein was, valt niet zomaar aan te wijzen. Positief is dat er veel aandacht, interactie en uitwisseling was bij alle gesprekken en

dat er veel vragen werden gesteld. De deelnemers waardeerden de stadsgesprekken met een voldoende tot goed.

We nemen aan dat, als het onderwerp Zoetermeer Aardgasvrij in een specifieke wijk of buurt gaat spelen, de animo om meer te weten en mee te praten gaandeweg veel groter zal worden.

3.4 Vraag en antwoord: Q&A

Deelnemers aan de stadsgesprekken konden na elk interview vragen stellen via een Q&A chat en er was ruimte gemaakt in het programma voor vragen die men live wilde stellen, waarbij de vragensteller zelf ook in beeld kon komen.

In totaal zijn er 123 vragen gesteld waarvan we er natuurlijk slechts een beperkt aantal hebben kunnen beantwoorden op de avonden zelf. Omdat veel vragen dezelfde inhoud hadden, hebben we alle vragen geclusterd naar onderwerp en zo de verschillende vragen beantwoord in een Q&A document (zie bijlage 2).

Kort samengevat

Door in gesprek te gaan en vooral door veel te luisteren, hebben we (nogmaals) geleerd hoe inwoners denken over het aardgasvrij maken van hun woning, wat de animo daarvoor is en welke vragen en zorgen er leven. In het volgende hoofdstuk leest u daar meer over.

4 De resultaten van de enquête en de stadsgesprekken

Zo'n 4% van de respondenten is jonger dan 30, 35% is tussen de 31 en 50 jaar, een kleine 25% tussen de 50 en 60 en ruim 35% is ouder dan 60 jaar. Met de statistische afwegingen voor ogen is de groep van Zoetermeerse inwoners van 51 jaar en ouder oververtegenwoordigd in het onderzoek en de groep van 50 jaar en jonger nu ondervertegenwoordigd.

Of de enquête kan worden gezien als representatief is niet helemaal te zeggen; het kan zijn dat mensen de enquête meerdere malen hebben ingediend, het kan zijn dat met name mensen die interesse hebben in het onderwerp en er positief tegenover staan de enquête hebben ingevuld, anderzijds kunnen juist mensen die er negatief tegenover staan getriggerd zijn om de enquête in te vullen. Het primaire doel van de enquête was daarentegen ook niet om een representatieve steekproef te nemen maar om inwoners de kans te geven een eigen mening, vragen en zorgen bij een aardgasvrij Zoetermeer met ons te delen, zodat wij deze mee kunnen nemen in de visievorming. We zijn van mening dat de inzichten en resultaten uit de enquête een redelijke indruk geeft van de 'stemming' en de zorgen en vragen die leven rond aardgasvrij wonen in Zoetermeer.

Open reacties

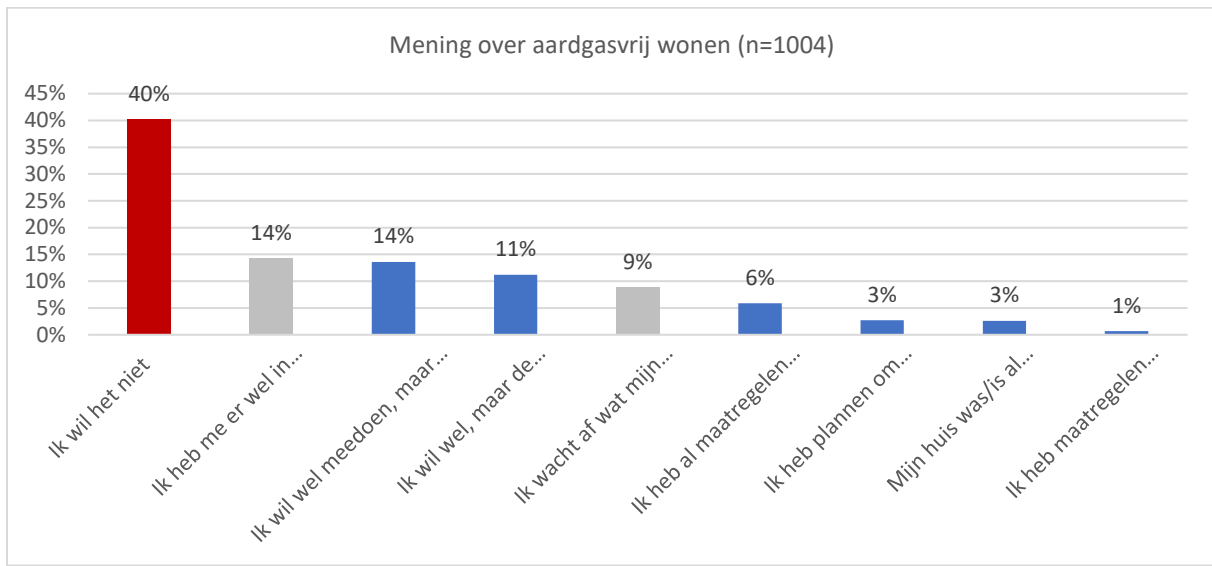
In de enquête hebben respondenten ook ruim de gelegenheid gekregen om open reacties en/of aanvullingen op de eigen antwoorden te geven. Daar is veel gebruik van gemaakt; het heeft geleid tot zo'n 100 pagina's reacties, vragen en opmerkingen. In dit hoofdstuk komen de belangrijkste resultaten aan de orde.

Voor een uitgebreide rapportage van de enquêteresultaten verwijzen we naar bijlage 1.

4.1 Mening over aardgasvrij wonen

Gevraagd naar de mening van de respondenten over aardgasvrij wonen, zien we het volgende beeld:

Grafiek 1. Hoe staat de respondenten tegenover het aardgasvrij zijn of maken van hun woning (n=1004) (deze vraag is niet gesteld aan respondenten met een eigen woning met een VVE)

Antwoordmogelijkheden:

- Ik wil het niet
- Ik heb me er wel in verdiept, maar ik heb nog niets gedaan
- Ik wil wel meedoen, maar ik heb me er nog niet in verdiept
- Ik wil wel, maar de informatie is niet helder, ik weet niet wat ik moet doen
- Ik wacht af wat mijn verhuurder doet
- Ik heb al maatregelen genomen, maar ik ben nog niet (helemaal) aardgasvrij
- Ik heb plannen om maatregelen te nemen
- Mijn huis was/is al aardgasvrij
- Ik heb maatregelen genomen en ben nu aardgasvrij

Zo'n 50% van de inwoners antwoordt in de lijn van 'ik wil wel maar heb me er nog niet in verdiept', tot en met 'ik ben al aardgasvrij'. Daarnaast wil 40% van de deelnemers niet aardgasvrij en een kleine 10% zegt af te wachten wat de verhuurder of gemeente eerst doet.

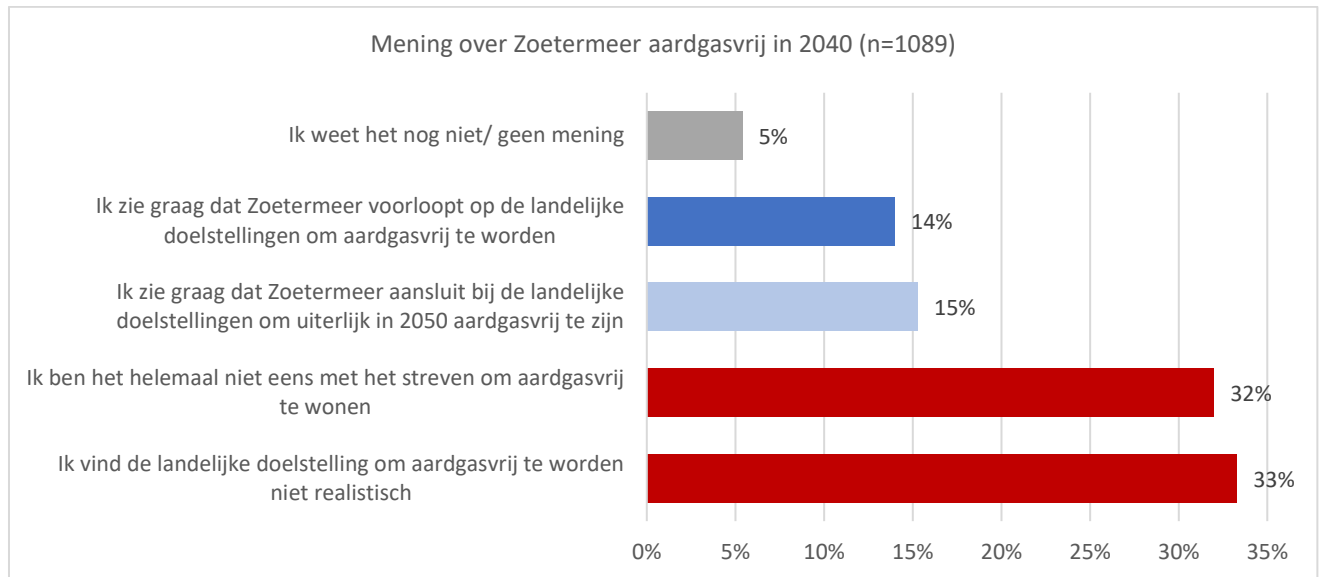
In de stadsgesprekken waren de meningen over het onderwerp aardgasvrij wonen ook ongeveer zo verdeeld; er waren net iets meer mensen die er positief over denken dan mensen die er negatief over denken. We hebben de mening van de deelnemers aan het begin en aan het einde van elk gesprek gevraagd. Steeds bleek dat een aantal mensen er door het stadsgesprek wat positiever over dacht. De aantallen aanwezigen bij deze waren te klein om daar verder representatief iets uit te kunnen herleiden. Het levert wel inzicht op wat de aandachtspunten, vragen of zorgen van inwoners zijn waar wij in het verdere proces en bij het opstellen van de Warmtevisie rekening mee kunnen houden.

De enquêtevraag naar de redenen om na te denken over aardgasvrij wordt slechts door 831 mensen beantwoord, waarvan 45% zegt er niet aan te denken omdat men geen reden ziet om aardgasvrij te worden. De andere respondenten, noemen resp. klimaatverandering, kostenvermindering en verhoging van de waarde van hun huis als belangrijkste redenen.

4.2 Mening over de doelstellingen voor een aardgasvrije toekomst

Gevraagd naar wat men vindt van de landelijke en gemeentelijke doelstelling om aardgasvrij te worden, zien we het volgende:

Grafiek 2. Mening over het streven van Zoetermeer naar een aardgasvrije gebouwde omgeving in 2040 (n=1089)

Het lijkt erop dat het antwoord 'ik vind de doelstelling niet realistisch' zowel gegeven is door respondenten die het aardgasvrij wonen niet willen als ook door mensen die er positiever over denken, maar de doelstelling alsnog niet realistisch vinden.

Zowel in de open reacties in de enquête als ook in de stadsgesprekken stellen veel mensen de doelstelling van het aardgasvrij worden überhaupt worden ter discussie; 'aardgas is een schone brandstof', 'Duitsland gaat juist over op aardgas dus waarom moeten wij zo nodig iets anders', 'we hebben een goede gasinfrastructuur' zijn veel gehoorde reacties. Zie bijlage 2, de Q&A, voor alle antwoorden. Voor andere mensen gaat het juist niet snel genoeg, we hebben een klimaatprobleem dat opgelost moet worden.

4.3 Belangrijkste zorgen rond aardgasvrij wonen

72% van de respondenten maken zich zorgen over de kosten van het aardgasvrij worden.

Hierbij vraagt 36% zich af wat er gebeurt als je niet mee wilt doen. Mensen op leeftijd gaven aan het niet te willen, omdat de investering niet terug te verdienen is (23%), of omdat zij het spaargeld aan andere zaken te willen besteden (19%).

Veel vragen tijdens de stadsgesprekken gaan ook daarover:

- In hoeverre worden huiseigenaren financieel geholpen?
- Verduurzamen is heel duur, gaat de gemeente dat betalen?
- In hoeverre is inzichtelijk wat de kosten voor het verduurzamen van woningen (per type en ouderdom) ongeveer bedragen op basis van de huidige pilots?

In de stadsgesprekken is door de wethouder steeds benadrukt, dat de gemeente Zoetermeer alleen tot uitvoering van aardgasvrije wijken wil overgaan, als dat voor inwoners haalbaar en betaalbaar is.

4.4 Vragen en opmerkingen over techniek

Behalve de vragen over het waarom van een aardgasvrij Zoetermeer, zijn er wat betreft techniek in de enquête en tijdens de stadsgesprekken vooral veel vragen rond waterstof gesteld en/of ideeën hierover gedeeld. Veel mensen zien waterstof als een goede oplossing, in de veronderstelling dat je dan niet veel aan je huis hoeft te doen en alles bij het oude kan blijven. Andere vragen rond techniek concentreerden zich op de kwaliteit van en de toepassing van warmtepompen en de mogelijkheid voor de aanschaf van een hybride warmtepomp als de Cv-ketel binnenkort vervangen moet worden.

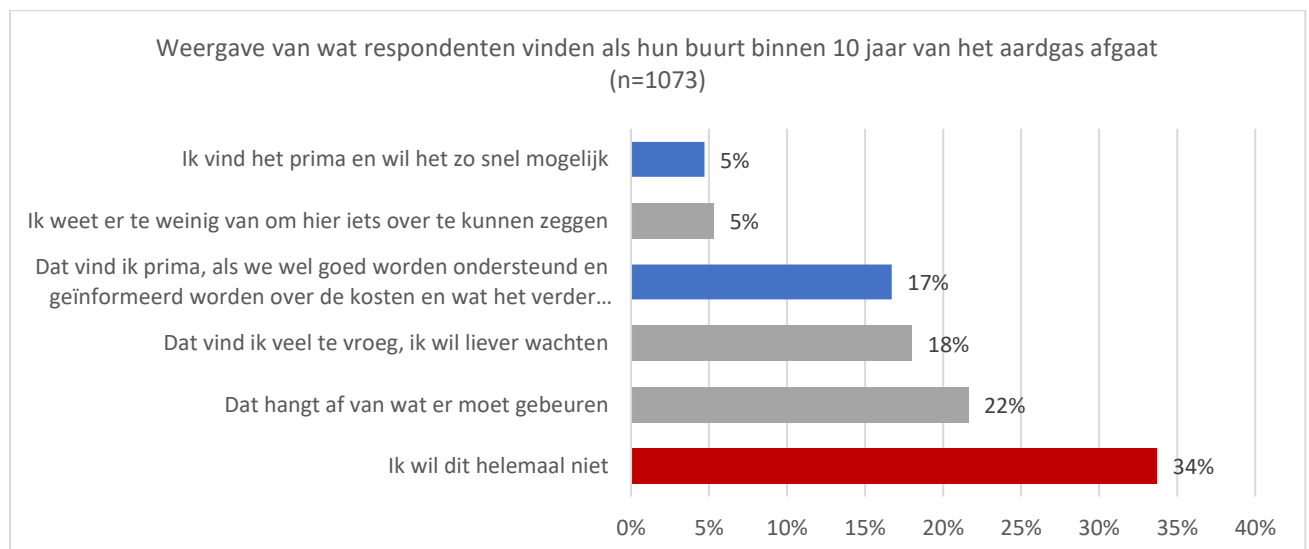
Tijdens de stadsgesprekken zijn ook er een aantal vragen over warmtenetten gesteld, met name over wat er gebeurt als je niet mee wilt doen (gebrek aan keuzevrijheid). Bij de stadsgesprekken waren een aantal mensen aanwezig die graag willen beginnen aan energiebesparende maatregelen en zich afvroegen waar zij voor advies of relevante informatie terecht kunnen. Wij hebben hierbij verwezen naar de gemeente en vooral naar Energieloket Zoetermeer.

4.5 Vragen over het proces

Zowel uit de enquête als uit de stadsgesprekken blijkt dat inwoners behoefte hebben aan heldere informatie over het proces en met name het tempo waarin de gemeente te werk wil gaan. Daarom hebben we in de stadsgesprekken ook aandacht besteed aan dat tempo en het verschil tussen de overkoepelende Warmtevisie en de daaropvolgende wijkuitvoeringsplannen. Daaruit is duidelijk dat er nog ca. 10 jaar zit tussen de eerstvolgende wijken die geselecteerd worden om van het aardgas af te gaan en het tijdstip waarop dat daadwerkelijk gebeurt.

In de enquête hebben we mensen gevraagd wat ze ervan zouden vinden als hun wijk binnen 10 jaar van het aardgas af zou gaan. Daaruit komen de volgende antwoorden:

Grafiek 3. Mening van de respondenten als hun buurt binnen 10 jaar van het aardgas afgaat (n=1073)

Verder waren deelnemers aan de stadsgesprekken ook geïnteresseerd in de manier waarop de volgende wijken geselecteerd worden. Zie voor alle antwoorden bijlage 2.

4.6 Wanneer is aardgasvrij wonen acceptabel?

Zowel in de enquête als tijdens de stadsgesprekken is aan inwoners gevraagd wanneer men aardgasvrij maken van de woning acceptabel zou vinden.

Veel van de antwoorden hebben met de kosten te maken; als de investeringskosten niet te hoog zijn is het acceptabel voor 54% van de respondenten, als er subsidie is voor het nemen van maatregelen (47%) en als de energiekosten ongeveer gelijk blijven vindt 38% het acceptabel. Verder was het antwoord 'als ik heldere en betrouwbare informatie krijg' goed voor 37% positieve respons. Belangrijk hierbij om aan te geven is dat mensen hierbij meerdere antwoorden konden geven, dus er kan overlap in de percentages zitten. In de stadsgesprekken was deze verdeling van meningen en percentages vrijwel gelijk.

Ook een rustig tempo en 'als het om een kleine ingreep gaat' werden zowel in de enquête als bij de stadsgesprekken nog redelijk vaak genoemd.

Opvallend is verder dat zowel in de enquête als in de stadsgesprekken deelnemers een lening tegen gunstige voorwaarden geen erg belangrijke voorwaarde vinden om de stap naar aardgasvrij wonen acceptabel te maken.

4.7 Conclusies

Al met al kunnen we concluderen dat zo'n 40% van de deelnemers vrij negatief tegenover een aardgasvrij Zoetermeer staat, waarbij ongeveer 1/3 van de deelnemers zegt het helemaal niet te willen en er niets in te zien. De helft van de deelnemers staat er positief tegenover, waarbij die houding wel afhangt van de voorwaarden waaronder een en ander dan gerealiseerd zal worden. Ook onder hen maken veel mensen zich zorgen over de kosten (in totaal bijna driekwart van de deelnemers).

In alle gevallen is het van groot belang om in de uitwerking van de Transitievisie Warmte en de verdere planvorming en uitvoering rekening te houden met de hierboven genoemde vragen en zorgen én om voorwaarden te scheppen die bijdragen aan het behouden en/of vergroten van de acceptatiegraad van aardgasvrij wonen.

4.8 Publicatie van uitkomsten van enquête en stadsgesprekken

De resultaten van de enquête en de opbrengsten van de stadsgesprekken worden gedeeld met alle deelnemers aan (een van beide) participatievormen, waarna we iedereen die heeft aangegeven geïnformeerd te willen blijven ook na afronding van dit traject op de hoogte houden. Tegelijkertijd met het delen van de verslagen en opbrengsten met de deelnemers zullen deze ook via diverse kanalen worden gepubliceerd.

5 Hoe nemen we de uitkomsten mee in Warmtevisie en planvorming?

De roep om duidelijkheid over kosten, haalbaarheid en betaalbaarheid, met daarbij heldere en betrouwbare informatie over het proces, de keuzes, het tempo en welke technische mogelijkheden er zijn, springen uit alle reacties als belangrijkste onderwerpen en aandachtspunten naar voren.

Deze punten krijgen een herkenbare plek in de Warmtevisie en hebben veel aandacht nodig in het verdere proces. Hieronder geven wij aan hoe wij beogen deze punten op te nemen in de Warmtevisie en/ of het vervolgproces.

Aandachtspunt	Reactie
Duidelijkheid over kosten	Herkenbaar, die duidelijkheid willen we in de uitvoeringsplannen voor een buurt of wijk samen met eigenaren verkrijgen. Zeker bij collectieve oplossingen. Bij de aanpak hoort ook samen duidelijkheid verkrijgen in de keuze voor de techniek en andere bijkomende randvoorwaarden. De aanpak voor cluster 1 in Palenstein (proeftuin aardgasvrij) geldt hier als voorbeeld. Daarnaast wordt dit duidelijkheid over kosten en techniek ook onderdeel in de doelgroepgerichte aanpak voor eigenaar-bewoners.
Maatregelen moeten betaalbaar zijn	Herkenbaar, betaalbaarheid is een uitgangspunt in de aanpak van Zoetermeer: er worden geen projecten uitgevoerd als niet gezamenlijk is bekeken en is gebleken dat de oplossing haalbaar en betaalbaar is. Heldere en betrouwbare informatie voor inwoners wordt ook actief opgepakt bij de doelgroepgerichte aanpak voor eigenaar-bewoners.
Heldere en betrouwbare informatie over proces en tempo	Belangrijk aandachtspunt. Bij de opstart van een wijkuitvoeringsplan wordt dit een speerpunt.
Heldere en betrouwbare informatie over (techniek)keuzes en mogelijkheden.	Herkenbaar. De Transitievisie Warmte geeft hierover informatie. Ook geeft de transitievisie warmte een eerste beeld welke clusters van woningen kansrijk worden geacht voor een collectieve of individuele oplossing. Verdergaande detaillering in (techniek)keuzes zullen in de Warmtevisie nog niet worden gemaakt omdat die in deze fase qua haalbaarheid en betaalbaarheid nog niet op een heldere en betrouwbare manier kunnen worden gemaakt.

<p>Een flink deel van de inwoners wil niet aardgasvrij worden, ook niet wanneer randvoorwaarden als haalbaarheid en betaalbaarheid zijn ingevuld.</p>	<p>Belangrijk aandachtspunt. Hier staat tegenover dat circa 50% wel wil, als aan de randvoorwaarden (haalbaar en betaalbaar) kan worden voldaan. Draagvlak voor de energietransitie en Warmtevisie is een belangrijk criterium voor het opstellen van een wijkuitvoeringsplan. Mocht er geen draagvlak blijken bij de wijkbewoners, dan kan er ook geen (dwingend) uitvoeringsplan worden opgesteld.</p>
<p>Er zijn zorgen over eventuele dwang en keuzevrijheid: mensen willen niet worden gedwongen.</p>	<p>Herkenbaar signaal. De gemeente kan én wil, inwoners niet dwingen. Daarom wil de gemeente met inwoners en bedrijven samen keuzes maken. Dit is met name bij warmtenetten een aandachtspunt. Het is aan de orde zodra de eerste keuze van warmtetechnieken moet worden gemaakt bij het opstellen van een wijkuitvoeringsplan.</p>

N.B. Parallel aan het opstellen van de Warmtevisie en het vervolgproces zullen diverse communicatiemomenten en/of publiekscampagne(s) onderdeel zijn van het geheel.

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt sluiten de voorwaarden ‘haalbaar en betaalbaar’ die de gemeente stelt bij het aardgasvrij maken van woningen goed aan bij de zorgen, vragen en aandachtspunten van Zoetermeerse inwoners.

Wij nemen alle resultaten en opbrengsten van enquête en gesprekken mee in de planvorming en het opstellen van de visie. Hetzij als afweging, hetzij als aandachtspunt, hetzij precies zo letterlijk als te beantwoorden zorg of vraag gesteld, bij een van de participatievormen of -momenten.

Door op bovenstaande wijze om te gaan met de zorgen van inwoners denken we dat we een Warmtevisie schrijven, waarin de stem van inwoners mee is genomen en inwoners zich kunnen herkennen. Ook al is lang niet iedereen gehoord, door onze werkwijze denken we een goede afspiegeling van de vragen, zorgen en meningen van de inwoners en bedrijven van Zoetermeer hebben gekregen.

- / -

Bijlagen

- Bijlage 1: Onderzoek Transitievisie Warmte Zoetermeer, juni 2021, verslag O&S, inclusief alle open antwoorden
- Bijlage 2: Q&A (vragen en antwoorden) naar aanleiding van de stadsgesprekken